

КОСІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

СИЛАБУС

**Вузька поглиблена спеціалізація
АВТОРСЬКИЙ РИСУНОК**

2025-2026 н.р.

Галузь: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Освітня програма Декоративне мистецтво

Професійне спрямування Декоративний розпис

Викладач:

Дутка Василь Якович

тел. + 0673678926, e-mail: artdutka@gmail.com

ВСТУП

Силабус вибіркової навчальної дисципліни “Авторський рисунок” складений у відповідності до освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво» ОС «Бакалавр».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є творче переосмислення природи як багатоступеневий процес пізнання та створення художнього образу.

Усі види людської діяльності пов’язані з вивченням та застосуванням рисунка. Рисунок – спосіб пізнання навколишньої дійсності. Природний світ, образами якого художник виражає ту чи іншу суспільну ідею або вирішує конкретні художньо-естетичні проблеми в різних жанрах мистецтва, – це світ матеріальних предметів і форм. Монументально-декоративний живопис, скульптура, графіка та декоративно-прикладне мистецтво відтворюють певну історичну епоху, її художньо-естетичні цінності. Усі ці види мистецтва базуються на науковому вивченні рисунка, опираючись на знання перспективи, пластичної анатомії, історії мистецтва тощо. Одночасно художнику необхідно вміти стилізувати, й інтерпретувати природу, а також мислити асоціативно: виробити **авторські** індивідуальні принципи трактування художнього образу. Тому дисципліна «Авторський рисунок» нерозривно пов’язана із академічним студіюванням природи та є **основою творчого процесу**. Стилізація, як основний принцип авторського підходу до рисування, є способом узагальнення та спрощення, застосовується у процесі навчання як засіб для підсилення декоративності зображення. Обов’язковою умовою творчої стилізації є **індивідуальний принцип**, в якому **авторське бачення** органічно поєднується з творчим переосмисленням явищ, а також форм живих та неживих об’єктів навколишньої дійсності. Стиль формулює сутність та винятковість художньої творчості. Стиль об’єднує такі компоненти як зміст і форму, зображення й вираження. В процесі виконання практичних завдань здобувачі опанують

прийоми стилізації як методи виявлення характерних рис зображуваного об'єкту. У процесі опанування курсу буде апробована **абстрактна стилізація**, як вища форма нехтування в зображенні несуттєвими деталями з одночасною заміною їх абстрактними елементами. Отже, основним у вивченні курсу буде **творчий процес**, який завжди пов'язаний з певними художніми узагальненнями, абстрагуванням, виявленням загальних ознак, які проходять через призму емоційних асоціацій. На практичних заняттях відбуватиметься формування **авторського стилю**, який буде інтегруватися у дипломне проектування та майбутню самостійну творчу практику художника.

У процесі навчання здобувачі **опановують наступні компетентності:**

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.

ЗК2 Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК . Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного

мистецтва.

СК6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Результатами навчання є :

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

Прериквізити: «Пластична анатомія», «Перспектива», «Живопис», «Композиція», «Робота в матеріалі».

Курс забезпечує наступні **soft skills:**

- вміння спілкуватися;
- залученість до спільної справи;
- гнучкість/адаптивність;
- продуктивність (ефективність);
- вміння спостерігати, слухати, аналізувати.
- логічне мислення
- вміння спостерігати і виявляти суть
- навички нестандартного мислення
- спритність, винахідливість, і навіть креативність
- адаптивність, здатність позитивно сприймати зміни
- вміння комплексно підходити до вирішення проблем.

1. ОПИС КУРСУ

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- Формування знань, умінь та навиків для творчого рисунка (узагальнення, синтез, стилізація, перетворення тривимірного зображення у двовимірне, творча інтерпретація).
- Розвиток художнього бачення, зорової пам'яті, аналітичного мислення, композиційних навиків та технічних прийомів для створення художнього образу з метою відтворення реальної дійсності та реалізації концептуальної ідеї.
- Розвиток композиційних і технічних навиків для творчої реалізації художньої ідеї в монументально-декоративному мистецтві.

Згідно з вимогами програми курсу, студенти повинні *знати*:

- Навчально-аналітичні принципи рисунка з натури у відповідності до об'єктивних законів існування форми в просторовому середовищі.
- Закони оптики, принципи перспективної побудови геометричних тіл, предметів, фігури людини у просторі та анатомічні закономірності будови людського тіла, пластику форм.
- Професійну термінологію, основні категорії образотворчого мистецтва, рисунка.
- Художньо-естетичні проблеми розвитку мистецтва в історичному розрізі.

***уміти*:**

- Будувати свою композицію на основі законів образотворчої граматики.
- Передавати реальні предмети (натури) згідно з об'єктивними законами існування форми в просторі, характер і пластику форм.
- Володіти всіма зображувальними засобами рисунка: лінією, плямою, тоном, фактурою, оперувати ними відповідно до особливостей зорового сприйняття натури, його конструкції, матеріальних якостей, умов освітлення.
- Орієнтуватися в різних мистецьких напрямках і школах рисунка.

- Використовувати специфічні особливості різноманітних графічних матеріалів, володіти творчим підходом до природи, художньо-образним сприйняттям об'єкта, інтерпретувати, переосмислювати реальну дійсність для реалізації художньої ідеї в певну матеріальну форму у відповідності до вимог спеціалізації монументально-декоративного живопису.

2. ЛЕКЦІЇ.

№ з/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Зображувальне поле, його закони і особливості	8
2.	Закон трьохкомпонентності в картині. Принцип зближених співвідношень	8
	Всього лекційних годин	16

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

(VIII семестр)

Модуль 1. Фігура людини (300 год./ 10 кред.) З них: 16 год. лекційних, 84 год. практичних, 200 год. самостійних.

Змістовий модуль 1. Рисунок фігури натурника (натурниці) з аксесуарами. Костюмована постановка. Творча інтерпретація.

Формат: 100 X 70 см

Матеріали: за вибором студента (папір, графітний олівець, сангіна, соус, вугілля, комбіновані матеріали тощо)

Мета завдання: пошук, створення та розвиток свого власного стилю в трактуванні художнього образу

Теми (навчальні елементи):

1. Начерки та зарисовка фігури. Варіативне ескізування.

На цьому етапі начерк та зарисовка виконується зі збереженням характерних рис натурної постановки. Ескізи повинні демонструвати пошуки спрощення форми, переосмислення її пластики та органічне поєднання всіх елементів

майбутнього художнього образу на площині.

2. Робота над лінійно-композиційною структурою зображення, визначення композиційного центру – 4год.
3. Розробка індивідуальної концепції трактування художнього образу, пошуки стилістичного вирішення тематичної постановки – 4год.
4. Організація тональних плям, ліній, фактур, утрирування форми з метою підсилення виразності силуетів і фігури, аксесуарів та елементів інтер'єру – 4 год.
5. Перенесення оптимального варіанту ескізу на великий формат. Уточнення співвідношень великих і малих форм – 4год.
6. Робота над технічним виконанням. Досягнення цілісності зображення, викінчення рисунка – 22год.

Змістовий модуль 2. Рисунок двохфігурної тематичної постановки в інтер'єрі. Костюмована постановка. Творча інтерпретація.

Формат: 100 X 70 см

Матеріали: за вибором студента (папір, графітний олівець, сангіна, соус, вугілля, комбіновані матеріали тощо)

Мета завдання: пошук, створення та розвиток свого власного стилю в трактуванні художнього образу

Теми (навчальні елементи):

1. Начерки та зарисовка фігури. Варіативне ескізування.

На цьому етапі начерк та зарисовка виконується зі збереженням характерних рис натурної постановки. Ескізи повинні демонструвати пошуки спрощення форми, переосмислення її пластики та органічне поєднання всіх елементів майбутнього художнього образу на площині.

2. Робота над лінійно-композиційною структурою зображення, визначення композиційного центру.
3. Розробка індивідуальної концепції трактування художнього образу, пошуки стилістичного вирішення тематичної постановки.

4. Організація тональних плям, ліній, фактур, утрирування форми з метою підсилення виразності силуетів і фігури, аксесуарів та елементів інтер'єру.
5. Перенесення оптимального варіанту ескізу на великий формат. Уточнення співвідношень великих і малих форм.
6. Робота над технічним виконанням. Досягнення цілісності зображення, викінчення рисунка.

4. РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ВИДАТНИХ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ МИТЦІВ

1. Вадим Меллер . Експресивний конструктивізм.
2. Олександр Богомазов. Кубофутуризм.
3. Фортунато Деперо (італ., представник другої хвилі футуризму), Алессандро Брускетті (італ., футуризм), Енріко Прамполіні (Enrico Prampolini, італ. сценограф, футурист).
4. Олег Живетін (Oleg Zhivetin, сучасн. америк. худ.), Роберт Джіран (чеський художник),
5. Ед Мел. (америк. худ. ландшафту). Гаррі Боргман (америк. худ., ілюстратор).
6. Хорхе Кокко Сантанджело (Jorge Cocco Santangelo, аргентинський худ., сакрокубізм). Пабло Лобато (Pablo Lobato, аргентинський худ. карикатури, ілюстратор, створює кубістичні портрети знаменитостей).
7. Ісаак Майман (Isaac Maiman, ізраїль. худ., фігуративне малярство).
8. Кула Адамс (Koola Adams, англ. мисткиня, представник модернізму. Творить під впливом кубістів, супрематистів та шк. Баугауз).
9. Альберт Леон Глез (Albert Gleizes, франц. худ., дизайнер, абстракціоніст, теоретик кубізму).
10. Джіно Северіні (Gino Severini, італо – французький футурист, займався станковим і монумент. малярством) .
11. Жан Домінік Антоній Метсенже (Jean Metzinger, вел. франц. живописець, теоретик, письменник і критик ХХ ст. автор першої теор. праці про кубізм).

12. Андре Лоте (André Lhote, французький худ. – кубіст). Марсель Мулі (Marcel Mouli, франц. худ. , учень А. Матіса та П. Пікассо).
13. Ганс Ерні (1909 – 2015), швейцарський художник і скульптор, (нім. Hans Erni, уславився стінописами, кольоровими літографіями, картонами для гобеленів).
14. Romeo Tabulena (Ромео Табулена, філіпінський художник-неореаліст).
15. Лайонел Чарльз Файнінгер (Lyonel Feininger, американський художник-абстракціоніст).
16. Stanisław Kubicki (Станіслав Кубіцький (1889 – 1942), поль. худ., гравер.
17. Peter Green (Пітер Грін (1933 –), англ. художник, гравер.
18. Jun Takahashi (Джун Такаhashі, японський худ. – ілюстратор).
19. Ріккардо Гуаско (Riccardo Guasco , італ. худ., дизайнер, професор каф. граф. Дизайну, ілюстратор дитячих книг).
20. Rafael Sánchez de Icaza (, мексиканський художник, творець «геометричного сюрреалізму»).
21. Bela De Kristo (1920 – 2006). Бела де Крісто, угорсько – французький художник, абстрактний геометризм.
22. Peter Harskamp (Петер Харскамп, сучасний голландський художник, скульптор).
23. Juan Gris (1887 – 1927). Хуан Гріс , іспан. художник, один із зачинателів мистецького напрямку кубізм.
24. Erika Giovanna Klein (1900 – 1957). Еріка Джованна Кляйн, італоамериканка, піонер «віденського кінетизму».
25. Giulio D'Anna (1908 – 1978). Джуліо Д'Анна, італійський художник-авангардист, працював у стилі аероживопису (aeropittura, одна із форм футуризму).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Саєнко Н. Олександр Саєнко до становлення і розвитку українського монументально-декоративного мистецтва ХХ століття. Київ: Вид-во імені Олени Теліги, 2003. 560 с.

2. Опанащук М. Емоційна природа рисунку: навч. посіб. Львів: [б.в.],2013. 114 с., іл..
3. Селезінка М. Безсмертні образи людської психології. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 204 с.
4. Світ Міфотворення – Світ Таїнств. Графіка Михайла Селезінки: художнє видання [укр. та англ. мовами]. Львів: ТзОВ Растр-7, 2013. 244с., іл.
5. Волошин Л. Образ жінки у творчості Олекси Новаківського: монографія. Львів-Харків: Видавець Олександр Савчук, 2018. 368 с.
6. Блер П. Мальована анімація з Престоном Блером. Пер. із англ. Олексій Пелипенко. Київ: ArtHuss, 2021. 128 с.

5. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

До реалізації завдання допускаються лише ті студенти, які виконали всі види етапних робіт. Тому упродовж VIII семестру проводитимуться поточні перегляди з оцінюванням.

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Підсумкова семестрова оцінка формується із суми складових етапних та підсумкового оцінювань за формулою: **(M1 + M2 + M3 + M4) x 2 + B = 100 балів.**

«**M1**» Робота над етюдами/форескізами (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**M2**» Самостійна робота студента (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**M3**» Створення ескізів (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**M4**» Реалізація завдання на форматі (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**B**» Відвідування як складова підсумкового бала (до 15 балів: присутність на занятті складає 1 бал).

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОЦІНОК

90-100.....відмінно

74-89.....добре

60-73.....задовільно

35-59.....незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю

1-34.....незадовільно з повторним вивченням

Викладач:

Дутка Василь Якович, доцент кафедри образотворчого мистецтва та академічних дисциплін, Заслужений художник України, Заслужений діяч культури Польщі (2015 р.), член НСХУ.

Переможець міжнародного конкурсу по скульптурі на кращий пам'ятник Я.І.Падаревському (2011 р. Польща); нагороджений медаллю «Лауреат премії імені Тетяни Яблонської» (2017 р.); автор меморіального комплексу «Кожному поколінню своя війна» для 10 окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс» (2018р. м. Коломия); автор пам'ятника Іоану Павлу II (2019 р., Польща); автор пам'ятника І.А.Пелипейку (2021р. м. Косів); автор меморіальної дошки міністру внутрішніх справ України Д.А.Монастирському (2023 р., м. Хмельницьк) тощо.